МЕЖДУНАРОДНИ АСПЕКТИ НА КОРУПЦИЯТА

Д-Р КОСТА ВЛЪЧКОВ

Коста Влъчков е роден през 1983 г. в гр. Бургас, доктор по Политически науки от ВСУ „Черноризец Храбър“, гр. Варна с дисертационен труд на тема „Международни и национални политики за борба с корупцията“. Притежава две магистърски степени по Международни отношения от СУ „Св. Кл. Охридски“, гр. София и по Английска филология от ПУ „П. Хилендарски“, гр. Пловдив. Бакалавър по Приложна лингвистика с професионална квалификация „преводач и учител по руски и английски език“от ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“- гр. В.Търново. Възпитаник на ПГЧЕ „Васил Левски“- гр. Бургас.

Автор е на множество научни статии и доклади в областта на борбата с корупцията, правата на човека и гражданското образование. Участник в научни конференции и форуми по посочената проблематика.

В периода (2009 – 2011 г.) е бил последователно стажант в Дирекция „Права на човека и МХО“ и младши специалист в Дирекция „ООН и Глобални въпроси“ при Министерство на външните работи (МВнР). От 2012 г. работи в сферата на образованието. Понастоящем е преподавател по английски език, специализант по Гражданско образование и съдебен заседател в гр. Бургас.

Резюме: *Корупционните престъпления застрашават нормалното икономическо, социално, правно, политическо развитие на обществото и все повече излизат извън границите на една държава. Поради тази причина вниманието на международната общност до голяма степен е фокусирано върху борбата с корупцията като проблем, който е не само вътрешен, но и международен. Настоящата статия разглежда антикорупционните методи, които се прилагат в различни държави, както и състоянието и динамиката на явлението корупция в международен аспект.*

Ключови думи: *корупция, корупционни престъпления, Европейски съюз, Световна банка, международно сътрудничество*

INTERNATIONAL ASPECTS OF CORRUPTION

KOSTA VLACHKOV, PHD

Abstract: *Corruption offenses threaten the normal economic, social, legal, political development of society and increasingly extend beyond the borders of a country. For this reason, the attention of the international community is largely focused on combating corruption, as a problem that is not only internal, but also international. This article examines the developed anti-corruption methods in several countries, as well as the state and dynamics of the phenomenon corruption in international aspect.*

Key words: *corruption, corruption offences, European Union, World Bank, international cooperation*

През последните години изследванията на явлението корупция бележат значителен ръст и това се явява напълно естествено поради повсеместното разпространение на корупционните практики във всички сфери на обществения живот.

Още през 90-те години на XX век експерти от Световната банка обръщат внимание на проблема *корупция*, като през 1997 г. международната организация разработва основите на международна борба с корупцията под формите на политики, основани на прозрачността на дейностите на правителството и приобщаващ обществен контрол. Антикорупционната политика изисква *промяна* на формата на държавните отношения с различни публични сектори. Важно значение има всичко, свързано с наблюдението над приватизацията, осигуряването на лоялна конкуренция, премахване на бариерите за осъществяване на междунаро-

ден бизнес. Световната банка признава необходимостта от укрепване на държавните институции, реформиране на избирателната и съдебната система, насърчаване на гражданската информираност и нетолерантността към корупцията[1].

В новите условия ролята на международните организации в борбата с корупцията нараства бързо. Глобализацията дава възможност за търсене на нови форми на борба с корупцията, обединяване на усилията на отделните държави в борбата с явлението и обмен на опит между тях, но допринася и за появата на *нови форми* на корупционни явления както на глобално ниво, така и на ниво отделни държави, както и нови начини за пране на финансови средства, получени в резултат на корупционни действия.

През 2008 г. руският учен *М. И. Мелник* класифицира държавите в *три* групи според естеството и степента на разпространение на корупцията.[2] Към *първата* група той класифицира традиционно най-малко корумпираните - Дания, Нова Зеландия, Финландия, Швеция, в които въздействието на корупцията върху обществения живот е незначителен, броят на проявите на корупция е малък и в своя мащаб това явление не представлява заплаха за националната сигурност, икономиката и обществото.

Към *втората* група се отнасят държави, в които нивото на корупция умерено влияе на политическите, икономически и социални процеси. Принципно към групата се отнасят развитите страни, т.е. страни със силен ресурсен потенциал, стабилни икономики, ефективна система от демократични институции, висок международен авторитет и влияние. Въпреки че корупцията е по-широко разпространена във втората група държави, нейните прояви са системни и опасни, това, което обединява и двете групи е фактът, че има голяма вероятност за навременно откриване и предотвратяване на въвличане на мнозинството в прояви на корупция. Важно е също, че в тези държави мнозинството от населението ясно възприема корупцията като аномалия, като зло, като неприемлив начин на живот.

Третата група включва държави, в които корупцията е мащабна, системна, организирана и до голяма степен засяга политиката, икономиката и други области на социален живот. Корупцията в тези страни от социална аномалия (патология), постепенно се превръща в правило (норма), което определя не само лоялното отношение към нея, но и включва участие в корупция на широки маси хора. В тези страни корупцията е неразделен елемент в държавно-политическите дейности, публичната администрация и предприемачеството. Въпреки широкото обявяване на антикорупционни мерки, в никоя от тях не са постигнати резултати в противодействие на корупцията.

Според британските изследователи E. Brown и J. Kloke, реформи, основани на постулати на неолиберализма и осигуряване на икономическа либерализация, имат положително въздействие върху борбата с корупцията. Те обосновават своята гледна точка с факта, че въвеждането на конкуренция и свободният пазар ограничават намесата на правителството през икономика, а това от своя страна води до намаляване броя на случаите на подкупи на служители в отраслите, които контролират. [3]

Въпреки факта, че корупцията често се сравнява с хидра, има доста ефективни *методи за борба* с това явление, както успешно свидетелства световната практика. Да не се бориш с корупцията означава, че я подкрепяш, а заедно с нея и разрушителните ѝ *последствия*, така че проблемът с противодействието на този „вътрешен враг“ е задача от първостепенно значение във всяка държава. В тези действия е важно да се проучат *причините* (1) за корупцията и в този смисъл борбата се свежда до унищожението, не само на самия плевел, но и със семената му; да се избистри *съдържанието* и *тълкуването* (2) на явлението корупция и изследвайки този феномен и опита на други държави – *противопоставяне* (3) на него.[4] Само знанието носи сила и основното е, че тази сила намира подходяща употреба - за това е необходима не само политическа воля, но и подкрепа от цялото общество. В противен случай битката срещу корупцията е загубена.

В съвременните демокрации е разработена определена *система от мерки* за борба с корупцията, основана на признаването на правото на гражданите на ясно изпълнение на обществените задължения. За борба с корупцията се разработват както превантивни мерки, насочени към предотвратяването ѝ, така и мерки от наказателноправен ефект върху лица, които нарушават съответните забрани. Обществената услуга се разглежда

като специален вид дейност, с ясно определени граници и от държавните и общинските служители се изисква да се подчиняват на строго контролирани етични и дисциплинарни стандарти.

В редица държави са изработени с*пециални закони* с норми за противодействие на явлението, приети са специфични Етични кодекси или кодекси на честта за длъжностните лица, при изпълнение на техните функции в полза на обществото. В развитите държави са налице силни антикорупционни законодателни актове, техните правителства се радват на висок авторитет, а различните бюра за разследване на случаи на корупционни практики функционират рационално. В тях е предвидена и процедура за преразглеждане на антикорупционния план, и конкретни антикорупционни мерки.

Съществен успех в преодоляването на корупционните процеси са постигнати от европейски държави като Великобритания, Дания, Финландия, Швеция, Холандия, Люксембург, Швейцария, Франция, Германия и други страни като Австралия, Сингапур, Израел, САЩ и Канада. Методите за борба с корупцията в тези страни са доста разнообразни и варират от формирането на ефективни антикорупционни закони, през пропагандиране за спазване на закона, до създаване на обществена нетърпимост към явлението. Въпреки че и в тях корупционните процеси се наблюдават на всяко ниво и във всичките им прояви, антикорупционният опит е фокусиран върху методи за укрепване на върховенството на закона и подобряване на моралната и психологическата ситуация в обществото.

Във Великобритания са приети правила за поведение на служителите, като в специален раздел, регулиращ отношенията на държавните служители с частния сектор, който определя правилата за поведение при сключване на държавни договори с частни компании.

В Англия Моралният кодекс за поведение на държавните служители зачита целостта и сдържаността при обсъждане на политически въпроси, честност, безпристрастност, избягване на конфликт на интереси. В практиката е въведена дейността на Института на независимите „Консултативни комитети по стандартите за поведение и социалните стандарти“, при която отново решенията имат характер на препоръки.

Ако служител извършва бизнес с компания, която иска да сключи правителствен договор, му е забранено да купува стоки и да използва услугите на тази компания при преференциални условия, приема оферти за „предоставяне на различни форми на гостоприемство“, с изключение на покани за обикновени протоколни събития, но при условие, че той присъствието на тези събития ще допринесе за дейностите на неговата институция.

Според правилата, приети във Великобритания, всички подаръци, предлагани на служител във връзка с изпълнението на служебните задължения, трябва да бъдат отхвърлени. Изключение се прави за коледни подаръци, ако те са „календари, тетрадки, офис консумативи със скромна стойност и носят името или знака на компанията, което дава възможност да се считат за рекламни материали“.

Държавен служител може да остави с разрешение на ръководителя на отдела подарък от чужд представител, за да не изглежда недобросъвестен.

Във Великобритания съществува практика за наблюдение на официалните разследвания на фактите на неправомерно поведение и незаконно поведение от полицейски служители. Министерството на вътрешните работи на Обединеното кралство има Служба за жалби на полицията, чиито служители не са полицейски служители, освен това те изобщо не са адвокати, но са назначени на техните длъжности, от министъра на вътрешните работи от най-уважаваните и уважавани хора в страната.

Този своеобразен съвет на старейшините, упражнява контрол върху разглеждането на оплакванията за полицейски действия, така че случаите от този вид да се разглеждат обективно и добросъвестно.

Ефективността на тази форма на обществен контрол е такава, че много полицаи предпочитат да се пенсионират рано, ако са изправени пред перспективата да станат обект на подобно изпитание.

Наборът от мерки за борба с корупционните действия в Холандия включва изграждането на стратегии за „систематично премахване на корупционните процеси“ [5]и е насочен към създаване на уважителни отношения със служители, кои-

то служат на държавата, и на хората. В страната съществува програма за борба с корупционните процеси, която включва цяла гама от мерки - методи за публичност по въпроса за откриване на корупционни процеси; методи за засилване на регулирането на дейностите на хора, които са в състояние да приемат корупционни рискове; увеличаване на антикорупционните видове култура; създаване на среда, в която за служителя става неразумно да участва в корупционни схеми и т.н.

Според Transparency International, Ш***веция*** се ползва с името на една от държавите с най-ниско ниво на корупция в света.[6] В страната върховенството на закона е свещено, а съдебната система работи независимо и безпристрастно, при последователно прилагане на законите.

В шведския антикорупционен модел акцентът е насочен към система от стимули, които насърчават населението да се бори с корупцията. Основните инструменти са облекчени данъци и субсидии; безплатен достъп до вътрешните правителствени документи; независима и ефективна правосъдна система; определяне на високи етични стандарти за държавните служители; високи заплати за държавни служители. За отбелязване е, че само за няколко години след началото на антикорупционната кампания, честността се превръща в социалната норма сред длъжностните лица. Що се отнася до високите заплати, в началото те надвишават заплатите на работниците с 12-15 пъти, но с течение на времето тази разлика намалява до 2-3 пъти.[7]

Обществените поръчки се регулират от шведския Закон за обществените поръчки. В него не се прави разлика между подкупи и плащания за опростяване на формалностите. Експерти по въпросите за борба с подкупите признават, че Швеция е постигнала значителни стъпки в осигуряването на съответствие с подкупа на чуждестранно държавно длъжностно лице.

В Швеция няма декларации за доходи, тъй като *подробна информация може да бъде получена дори по телефона, от всеки проявяващ интерес по проблема от шведската данъчна служба. Важен момент в антикорупционните действия е участието на църквата и тежестта на общественото мнение. В тази страна хората са много подозрителни към бизнесмен, който за кратък период от време натрупа голям капитал, или към длъжностно лице, чийто доходи са значително по-ниски от разходите му. На такъв бизнесмен не се вярва нито в бизнеса, нито в ежедневната комуникация. Така общественото мнение принуждава такъв служител да подаде оставка и никога повече няма да му позволи да получи позиция в публична служба или в частен бизнес.*

В момента Швеция е на едно от първите места в Индекса на възприемане на корупцията. Тайната за успеха на стратегията се крие в изпълнението на следните задачи: подобряване на икономическото благополучие; постигане на социално равенство; борба с бедността и, което също е важно, възприемането на честността като норма на поведение на длъжностното лице.

Антикорупционният модел във ***Франция*** включва строги наказания по Закона за предотвратяване на корупцията и за прозрачността на икономическите дейности и публичните процедури“ от 1993г.

През 1995 г. правителството на Франция създава Комисия по деонтология на публичната служба, която е предназначена да оцени съвместимостта на бъдещата работа на държавен служител, с неговите функции в публичната служба, за да се предотврати фаворизирането.

Законът на Сапен, приет през януари 1993 г., предвижда задължителното участие в разглеждането и одобряването на обществени поръчки за строителство на представители на опозицията, и на Главна дирекция за конкуренция и потребление.[8]

В страната действа правителствена Комисия по антикорупция, както и президентска Комисия за предотвратяване на конфликта на интереси. Така например, само през 2011 г. двете комисии са разгледали общо 3386 случая на корупция. В Министерството на правосъдието е създадена Централна служба за предотвратяване на корупцията. В борбата с корупцията особена роля играе Комисията по деонтология на държавната служба.

В близкото минало ***Германия*** изпитва сериозни корупционни проблеми.

Едно от основните правни средства за борба с корупцията в страната, са нормите на федералния Закон за дисциплинарния режим на публична служба, Наказателния кодекс и Наказателно-процесуалния кодекс.

През юли 1995 г. Берлинският сенат реши да създаде Междуведомствена работна група за борба с корупцията. Групата обединява водещи експерти от всички отдели и институции на Берлин, които се занимават с този проблем. Освен специалисти от Държавната прокуратура в Берлин и Дирекцията за наземно наказателно разследване, тя включва и представители на службата за вътрешен одит към Сенатския отдел на вътрешните работи, както и членове на Службата за картели, Сенатските отдели за финанси и жилищно настаняване и агентите за разследване на укриване на данъци.

Задачите на работната група са: изясняване на благоприятните за корупцията области, определяне на борбата с корупцията, събиране на информация от различни източници за корупция. Групата подготвя и публикува указания за борба с това явление. Една от важните задачи на групата е създаването на Централния офис за борба с корупцията и нейното предотвратяване. Според плана на Берлинската работна група за борба с корупцията на всеки гражданин се предоставя възможност да се свърже с Централното бюро, да съобщи всички факти, които могат да бъдат свързани с корупцията, и да разбере какви допълнителни стъпки ще бъдат предприети.

В Германия е необходимо да се подаде декларация за приходите и разходите от всеки в началото на конкретна държавна служба, като е задължително да се декларират получени такси, подаръци и други допълнителни приходи. Държавните служители са длъжни да подават обосновани съмнения за корупция пред най-висшите органи или правоприлагащи органи. Информаторите имат някои законови гаранции срещу произволно уволнение в публичния и частния сектор.

В Германия подкупването на депутати от 1994 г. е криминално престъпление. В новата редакция на закона от пролетта на 2014 г., престъплението се прилага за всички действия, в изпълнение на техните мандати. Преди това той бе ограничен само до купуване на гласове.

Достатъчно бързият растеж на корупцията води до приемането на специален Закон за борба с корупцията през август 1997 г.

Според ***италианското*** законодателство лицата, които подкупват държавни служители, носят същата отговорност като корумпираните служители, но ако частно лице дава награди за вече предприети действия, той не подлежи на наказателна отговорност. Отговорността за неуспешно подбуждане към подкуп е конкретно посочена.

В Италия се извършват различни антикорупционни операции. За пет години компанията „Чисти ръце“, лансирана през 1992 г. от прокуратурата в Милано и насочена срещу корупцията в най-високите ешелони на властта, се осъществява последователно. В резултат на един митинг, бяха арестувани десетки от най-големите и стотици по-малки фигури от италианската политика и икономика. Координаторът на тази акция Херардо де Амбросио е убеден, че тази работа не е била напразна, защото само защото „днес италианците започнаха да разглеждат корупцията като престъпление и преди това да я третират като норма на живот“.

Въпреки, че влиза заедно с България в Европейския съюз, чрез своите действия Румъния отбелязва напредък в борбата с корупцията. През 2007 г. в страната е създадена Национална агенция по етика (ANI), която започва работа през 2008 г. и бързо отбелязва стабилен успех при разследванията, констатациите и сезирането на институции, и налагането на санкции. Създаден е публичен портал, в който като важна мярка за прозрачност, се публикуват всички декларации за имуществения състояние и интересите, представени от държавните служители. Като цяло ANI обработва над половин милион декларации годишно.

Мерките за борба с корупцията в изброените европейски страни, под една или друга форма, намират място в стратегиите и на други европейски държави. Без да се навлиза в допълнителни подробности, трябва да се отбележи, че най-ефективни са комбинираните методи на „моркова и пръчката“; използвани поотделно, е малко вероятно те да доведат до значителни резултати, ако не влошат ситуацията изобщо. В този смисъл се води антикорупционната политика и в останалите страни по света.

Опитът за борбата с корупцията в ***САЩ*** се основава на сбор от мерки за преодоляване на корупционните процеси като наказателна отговорност, строги дефинирани ограничения, забрани и гаранции, свързани с получаването на държавни и общински услуги.

Антикорупционната форма на контрол се осъществява от съответна комисия на Сената и Камарата на представителите на Конгреса на САЩ. Главната роля е възложена на Федералното бюро за разследвания. В мерките за преодоляване на корупционните процеси и наказание на участниците в тях се използват съдебните органи, прокуратурата, Министерство на правосъдието, специални полицейски звена и институцията на независимите прокурори[9] *. Също така всеки гражданин на САЩ може да информира Министерството на правосъдието за известните му факти за корупция и да получи част от сумата за подобна информация.*

В Съединените щати постепенно се развиват правилата на работната етика на държавните служители и законовите ограничения, които днес са задължителни за всички държавни служители. Понастоящем дейността на държавните служители се регулира от цял набор от морални кодекси и законодателни разпоредби.

Принципите на етиката за държавните служители се съдържат в 14 параграфа на специалната изпълнителна заповед на президента на Съединените щати. Много от неговите разпоредби са залегнали в Закона за етиката на държавната служба от 1992 г. Длъжностните лица нямат право да «използват официалната си позиция за лична изгода» и имат финансови интереси, които противоречат на служебните им задължения, използват вътрешната информация за лична изгода или приемат подаръци.

Други разпоредби уреждат изпълнението на служебните задължения. И даването, и вземането на подкуп се считат за престъпление. Не е позволено да получават заплати от източници извън държавната система, както и възнаграждения на държавни служители за представяне на частни интереси в „отделни случаи“, когато САЩ имат собствен финансов интерес.

Законодателството на САЩ налага пряка забрана на американските бизнесмени да използват подкупи на територията на други държави. Предвидените санкции се прилагат както за държавни служители, така и за тези, които им дават възнаграждение.

Съединените щати отдават голямо значение на моралните въпроси. Етиката на държавната служба се определя от Етичния кодекс на държавния служител, въведен от президента Джонсън през 1965 г.

През август 1991 г. е приет набор от правила за служителите на държавния апарат. Според него служителите могат да приемат подаръци от външни лица, на стойност не повече от 25 долара и е строго забранено да вземат подаръци от подчинени. Наложена е забрана за получаване на такси за преподаване, говорене и публикуване, свързани с въпроси, с които длъжностното лице се занимава по силата на официалното си положение.

Приет е друг модел на контрол - назначаването на генерални инспектори във федералните и щатските правителства като вътрешен орган, който контролира работата на отделите и координира превантивните разследващи, и одиторски антикорупционни дейности в тези отдели.

В Съединените щати също има разпоредба за възнаграждението на работниците, които съобщават за неправилно сключени обществени поръчки.

Страната има система от доброволни информатори. Информаторът получава от 15 до 30% от разходите за материални щети, разкрити чрез неговото денонсиране и е защитен от преследване от нарушени от него нарушители.

В ***Канада*** корупционните престъпления се квалифицират като най-тежките престъпления срещу държавата и обществото, като на наказание подлежи, както даващият подкуп, така и получателят на подкуп, които се преследват при равни условия.

Наказанията са много сериозни, така например парламентарната корупция се приравнява на държавна измяна и това заплашва с лишаване от парламентарен имунитет и лишаване от свобода за срок до 14 години. Антикорупционната политика се основава на вековните културни традиции на хората и хармонизирането на националното законодателство с международните стандарти.

Получавайки независимост през 1965 г., ***Сингапур*** се оказва страна с едно от най-високите нива на корупция в света. През годините страната предприема редица последователни и строги мер-

ки за борба с корупцията, като с**трого регулиране на действията на длъжностните лица; опростяване на бюрократичните процедури; строг надзор за спазване на високите етични стандарти**.

Бюрото за разследване на корупцията в Сингапур е център за борба с корупцията, то е независимо с широки правомощия.[10] Основните функции на Бюрото за разследване на корупцията (CPIB) са разследване на жалби, свързани с корупция в публичната и частната сфера; разследване на небрежност от страна на държавни служители; контрол на дейностите и операциите на държавните служители, с цел свеждане до минимум възможността за корупция, обучение на квалифициран административен персонал и др.

Сингапур има независима съдебна система, която осигурява изолация от политическа намеса. Главният съдия се назначава от президента по препоръка на премиера и съветници на президента. Областните съдии и магистратите се назначават от президента по препоръка на главния съдия. Различни разпоредби на Конституцията също гарантират независимостта на съдебната система на Върховния съд. Прозрачност и обективност във върховенството на закона, съдебната система, признава сериозността на явлението „корупция“, и заема възпираща позиция, като налага строги глоби и лишаване от свобода на корумпирани лица, във всички сфери на политическия и бизнес живот, и обществото.

Законодателството на страната е изключително строго за прояви на корупция, независимостта на съдебната система е осигурена с високи заплати и привилегирован статут на съдиите, наложени са икономически санкции за даване на подкупи или отказ за съдействие в антикорупционни разследвания, както и са предприети сурови действия до пълното уволнение на митнически служители и служители на други публични служби. Прави впечатление, че корумпираните служители в Сингапур, освен че изтърпяват съдебна присъда, са задължени да компенсират средствата от получения подкуп. За тези, които не са в състояние да направят пълно възстановяване, се налага по-строга присъда. Ако обвиняемият за корупция вече е починал, имуществото бива конфискувано.

Сингапурската държавна служба се ръководи от Кодекс за поведение, който определя високи стандарти за поведение на държавните служители, основани на принципите на честност, почтеност и прозрачност. Длъжностните лица са задължени да подават сигнал за всякакъв вид корупция. Законът за предотвратяване на корупцията защитава самоличността на лицата, подаващи сигнали за нарушения, които съобщават за корупционни престъпления в Бюрото за разследване на корупцията. Освен това държавните служители получават законно високи заплати, но на практика няма обезщетения и стимули. Правителствените служители ежегодно отчитат своите приходи и разходи. На длъжностните лица е забранено да приемат подаръци под формата на пари или под каквато и да е друга форма от хора, които са в бизнес с тях. Забранено е и приемането на покани, които могат да го поставят във всякакъв вид зависимост.

Днес *Сингапур* се радва на заслужена репутация на държава, с високо ниво на интегрирани успехи в борбата с корупцията. Антикорупционните усилия на държавата са резултат от ефективна антикорупционна рамка, в ключовите основи на действащото законодателство: независима съдебна система, ефективно изпълнение на присъдите и отзивчива държавна служба, основана на силна политическа воля и лидерство.

Особено ефективна е практиката на Израел за предотвратяване на корупцията. Тя е една от държавите, които по същество са свободни от корупционни практики, тъй като те се приемат като незаконни начини за обогатяване на държавните служители, чрез използване на изпълняваната длъжност.

Един от видовете преодоляване на корупцията, е системата за наблюдение и контрол за евентуална корупция. Широко използвана практика е налагането на законодателна забрана и ограничения за придобиване на подаръци и други обезщетения. От съществено значение е нарочно изготвен Кодекс, който съдържа препоръка относно вземането на решения, конкретно забранителни и препоръчителни правила; примери за приемливо и неприемливо поведение в конкретни случаи.[11]

Координиращата роля в ***Китай*** е възложена на партийните организации на комунистическата партия и на Държавната администрация, за предотвратяване на корупцията. В страната се

избират специални съдии, които се занимава изключително с дела за корупция.

Китайското антикорупционно законодателство е изключително строго, тъй като за вземане на подкупи се предвижда строга наказателна отговорност, включително и два вида смъртни присъди. Така например от 2010-2018г. над милион служители на партийно-държавния апарат са били преследвани за подкуп, близо 10 хиляди служители са разстреляни, 120 хиляди са получили от 10 до 20 години затвор.[12] *Най-важната форма на борбата с корупцията стана периодичното сертифициране, атестация и ротация на персонала, което помага на служителите да не могат да използват установените официални, приятелски и други отношения, които пораждат незаконни действия.*

Прегледът на чуждестранния опит в борбата с корупцията позволява да се заключи, че тя е невъзможна, без добре функциониращи механизми на правна, организационна, кадрова и информационна подкрепа на антикорупционната политика. Сред най-важните мерки за предотвратяване и борба с корупцията, видно от опита на успешните страни, включват следното:[13]

- формиране на силно селективна правна стратегия и силно антикорупционно законодателство;
- създаване на добре функционираща система от държавни органи, организации и звена, способни да осигурят висококачествено изпълнение на антикорупционните решения на високо професионално ниво;
- повишаване на нивото на прозрачност на управленските процеси; подобрен контрол и отчитане; намаляване на монопола;
- създаване на механизъм за решаване на кадрови въпроси, изключващ възможността за преследване на частни интереси;
- повишаване на професионализма на служителите;
- оптимизиране на материалните стимули и социалната защита на държавните и общинските служители; заплатата трябва да бъде достатъчно висока, за да обезценява доходите от подкупи;
- стриктно прилагане на съответни етични кодекси в практиката.

Голяма част от чуждестранния опит може да бъде адаптиран и взет под внимание при изпълнение на българските антикорупционни стратегии, чиято слаба страна са липсата на конкретни действия. Това се отнася до: разработването на правната рамка за борба с корупцията; елиминиране на корупционни фактори; оптимизиране на условията и механизмите на държавните и общинските поръчки; спазване на изискванията за официално поведение; разработване на гъвкави форми за наблюдение на корупционните престъпления, с цел навременни мерки, както и засилване на международното сътрудничество в борбата с корупцията.

ИЗТОЧНИЦИ:

1. Гуржий, Т., А., Коррупция как феномен мировой глобализации, 2014
2. Brown E., J. Cloke Neoliberal Reform, Governance and Corruption in the South: Assessing in International AntiCorruption Crusade // UK: Oxford, Antipode, 2004.
3. Раджив К. Гоэл и Майкл А. Нельсон, «Причины коррупции: история, география и управление», документы для обсуждения BOFIT, Хельсинки, 2008.
4. Линдбек А. Шведские уроки для постсоциалистических стран. - Институт международных экономических исследований, документ для семинара № 645, Стокгольм, 1998.
5. Козочкина И. Д. Уголовное законодательство зарубежньх стран (Англии, США,
6. Франции, Гердии, Японии): сборник законодательньх материалов. - М., 1998.
7. Андрианов В.Д. Коррупция как глобальная проблема. История и современность. Монография. М.: Экономика, 2011.
8. Скворцова М. Б. Антикоррупционная политика Европейского союза: перспективь взаимодействия // Законность и правопорядок в современном обществе. 2011.

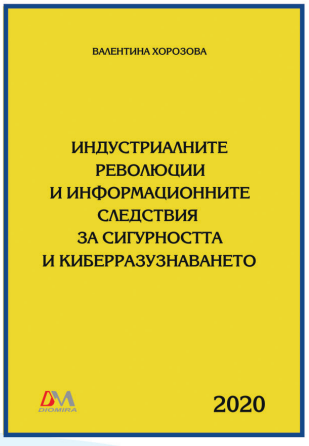
1. URL: http://www.wordbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/corrptn/corrptn.pdf
2. Гуржий, Т., А., Коррупция как феномен мировой глобализации, 2014. https://cyberleninka.ru/article/n/korruptsiya-kak-fenomen-mirovoy-globalizatsii

3. Brown E., J. Cloke Neoliberal Reform, Governance and Corruption in the South: Assessing in International AntiCorruption Crusade // UK: Oxford, Antipode, 2004.
4. Раджив К. Гоэл и Майкл А. Нельсон, «Причины коррупции: история, география и управление», документы для обсуждения BOFIT, Хельсинки, 2008.
5. Международньш журнал прикладних наук и технологии «Integral» №4 2018
6. Линдбек А. Шведские уроки для постсоциалистических стран. - Институт международных экономических исследований, документ для семинара № 645, Стокгольм, 1998.
7. Линдбек А. Шведские уроки для постсоциалистических стран. - Институт международных экономических исследований, документ для семинара № 645, Стокгольм, 1998.
8. Деонтологията се развива от немския философ Имануел Кант (1724-1804). Деонтологията (от гръцки: деонтос = дължимото, необходимото и логос = учение, наука) е наука за дълга и отговорността на човека за неговото поведение. В професионално отношение, деонтологията е наука за професионалния дълг. При всяка професия съществуват различни правила за начина, по който тя трябва да се упражнява. Деонтологията се разкрива в твърдението „Постъпи правилно“. Според нея моралният дълг на човека трябва да му подсказва кое е правилно.
9. Козочкина И. Д. Уголовное законодательство зарубежньх стран (Англии, США, Франции, Гердии, Японии): сборник законодательньх материалов. М., 1998.
10. Андрианов В.Д. Коррупция как глобальная проблема. История и современность. Монография. М.: Экономика, 2011.
11. Скворцова М. Б. Антикоррупционная поли¬тика Европейского союза: перспективь взаимодействия // Законность и правопорядок в современном обществе. 2011.
12. Международны журнал прикладньгх наук и технологии «Integral» №4 2018.
13. Андрианов, В.,Д., Коррупция как глобальная проблема: история и современность: монография. - М, 2011.

РЕКЛАМА

ПОСЕТЕТЕ НАШАТА ОНЛАЙН КНИЖАРНИЦА

https://nacionalna-sigurnost.bg/shop

РЕВЮТА НА КНИГИ И ПРОМОЦИИ